

Diplomová práce, TF JU

Autor: Michal Svoboda

červen 2008

Název: Modely pastorace mládeže uplatňované v salesiánských střediscích mládeže v České republice

Posudek vedoucího práce:

Autor se ve své práci zabývá salesiánskou pastorací mládeže. Těžiště práce tvoří empirický výzkum modelů pastorace ve vybraných salesiánských střediscích. Ke stanovení potřebné kriteriologie se autor napřed zabývá salesiánskou pastorací. Z obecné salesiánské literatury pojednávající principy pastorace mládeže (formulované pro světově rozšířenou kongregaci) autor vybírá a formuluje kritéria dle kterých chce zkoumat konkrétní pastorační modely ve vybraných střediscích. Vybraná kritéria pak ještě srovnává s formulacemi popisujícími principy pastorace v české republice. Už v teoretické části práce přináší zajímavý postřeh – odlišnosti jednotlivých charakteristik v České republice. Na základě takto stanovených kritérií pak autor provádí vlastní kvalitativní výzkum; vybral si 18 zaměstnanců pracujících v přímém kontaktu s mladými lidmi, vedl s nimi řízené rozhovory, které analyzoval pomocí počítačového programu, získaná data pak v syntetické části práce zpracoval do výpovědi poskytujících odpovědi na zformulované otázky.

Téma práce souvisí jak s profilem školy, tak s profilem studovaného oboru; svou interdisciplinarností pak zasahuje stěžejní oblasti profilující TF. Všímá si jedné oblasti pastorační praxe, jejích sociálních a pedagogických souvislostí, k jejich reflexi využívá sociologického instrumentária. Vlastní teologii v tomto případě nevěnuje pozornost, využívá už literatury vycházející z aplikované teologie – při užití pramenů popisujících teoretický model salesiánské pastorace mládeže.

Práce je každopádně přínosem (což u prací tohoto typu není nezbytně nutné) sebraným a utříděným množstvím materiálu. Autorovy analýzy a následné syntézy jsou dokladem toho, že autor dovede zformulovat otázku, najít metodu k jejímu pojednání a použít ji k formulaci závěrů. Po této stránce působí práce velmi přesvědčivě. I kdyby jednotlivé závěry syntézy vzbuzovaly otazníky, sebraná a utříděná data mohou pro praxi středisek přinést podněty k přemýšlení, reflexi, supervizi. Mám na mysli např. autorův postřeh o větší míře přípravy programů „pro mládež“ ve střediscích ČR než jak by vyplývalo z obecných principů; specifika uvedená na s. 40; postřeh uvedený na s. 51 apod.

K vlastnímu zpracování mám pak následující otázky:

Pojetí pastorálky (s. 8) – v užším smyslu se dle autora zaměřuje na spásu člověka. Nezahrnuje však ona spása též dimenze člověka, které autor cituje v pojetí „širším“? A jak se dle autora liší „širší“ pojetí pastorace v evropském a anglosaském modelu, autorem uvedený výměr umožňuje i chápání, které valného rozdílu nevidí.

Stálo by též za bližší vysvětlení, co myslí autor liberálním postojem pracovníků jakožto českou specifickou (s. 15).

Na s. 23 autor uvádí cíle edukační spolu s metodami, avšak k cílům sociální pomoci uvádí nabídky sociálních služeb; šlo by též zde symetricky uvést také metody? Tak to totiž z textu vyplývá – autor hodlá hledat metody vedoucí k dosažení cílů; nabídku služeb chápu spíše jako prostředek než metodu.

Na téže stránce autor konstatuje, že základní rozdělení se „ukázalo jako správné“; co je pro něj kritériem správnosti – použitelnost, užitečnost...?

Na s. 36 autor uvádí, že „odborníci“ jsou ceněni do té míry, do jaké jsou schopni být součástí sociálního prostředí. Z toho vyvozuje, že způsobilost pro práci se odvíjí od rovnováhy mezi

„přístupem srdce“ a „odborností“. Domnívám se však, že z uvedeného lze vyvodit, že odbornost sama o sobě nestačí, je třeba ji doplnit „srdcem“. Neříká se však, že „srdce je třeba doplňovat „odborností“ – jak by bylo třeba k argumentaci pro autorův úsudek.

V kap. 3.4.4. autor popisuje charakter cílové skupiny se záměrem ukázat, že cílová skupina ovlivňuje ono „socializační prostředí“. Přivítal bych dotažení této myšlenky – uvedením konkrétních aspektů ve kterých k onomu vlivu dochází.

K textu na s. 57 mám dotaz, zda například uvedené doučování, či jinde uvedené impulsy k navázání/rozvinutí vztahů k rodičům nelze vidět jako intervenci sociální práce (je-li jejím cílem pomoci sociálnímu fungování popisovanému jako odpovídání požadavkům sociálního prostředí), nikoliv jen jako pedagogiky, kam je řadí autor a pak mu zbývá málo prvků sociální práce. Touto poznámkou ovšem narážím na teoretické oborové nevyjasnění sociální pedagogiky a sociální práce v českých zemích, není výtkou přímo předloženému textu.

Pro potřeby posudku jsem nešel do velké hloubky porovnávání uvedených výpovědí respondentů a autorových závěrů; pouze u kategorie G (váha odbornosti a kultivace srdce) si nejsem jistý, zda z uvedených výpovědí lze získat dostatečné argumenty pro uvedenou typologii.

Po formální stránce nemám k práci podstatné námítky, překlepy se objevují v únosné míře, poznámky pod čarou přetečou zhusta na další stranu, uvedení tabulky 6 nedává smyslu (záhlaví tabulky ovšem už ano); kapitola na s. 59 má označení 3454 a následující 346, pojednává o stejné problematice (motivace) a rozvíjí tuto kapitolu, přestože desetinným členěním je zařazena na jiný stupeň. Uvedené formální nepřesnosti jsou ovšem lehko odstranitelné a nesnižují v žádném případě hodnotu práce.

Práci doporučuji k obhajobě.

Květen 2008

Alois Křišťan

